KHATSKELE DER MAZIK

David Kassel

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

באַצקעלע
דער מזיק

באצקעלע דער מזיק

קינדער-קאָמעדיע אין איין אַקט.

№ 7

פארלאג „קינדערטעאטער", ווארשע
תרפ"א
1921

פערזאנען:

בערעלע	13	יאָר אַלט	
איטעלע	11	„ „	שוועסטער און ברידער
מאירל	10	„ „	
רייזעלע	8	„ „	
שלמהלע	9	„ „	אַ שכנס אַ יינגל.
כאַצקעלע	12	„ „	אַ שוסטערקינד, געקוי-מען צופאָרן.

אַ שטיבע הינטערן בינע.

אויף דער סצענע — אַ צימער מיט צוויי טירן: איינע — פֿירט אין הויף, די צווייטע אין דערבייאיקן צימער. אינ-מיטן שטייט אַ טישל מיט שטולן, און אין ווינקל — אַ קליידערשראַנק, אין צווייטן — אַ וואַשטישל, אַ שיסל וואַסער, זייף און אַ האַנטוך. ביי די ווענט דריי קינדערישע בעטלאַך.

1־טע סצענע

איטעלע, רייזעלע, דערנאָך בערעלע.

איטעלע זיצט ביים טיש, לייענט אַ בוך.
עס קומט־אַריין רייזעלע.

רייזעלע

(בלאָזט אויפ'ן האַנט, רעדט צו זיך אַליין מיט טרערן אין קול): אוי, ער האָט מיר אָפּגעבריט די האַנט...

איטעלע

— (גיט זיך אַ כאַפּ, לייגט אַוועק דאָס בוך, לויפט צו צו רייזעלען): וואָס איז דיר, רייזעלע, עס טוט דיר וויי די האַנט?

רייזעלע

(האַלב־וויינענדיק): באַצקעלע האָט מיר גע־זאָגט, אַז אויפן סטאַושעקע ליגן צוקערלאַך

פאר מיר... (ענדיגט נישט, וויינט).

איטעלע

(בויגט זיך צו צו רייזעלען, גלעט איר): נו, שא, שא! דערצייל, שוועסטערל, וואס איז געווען.

רייזעלע

(מיט טרערן): גיי איך נעמען די צוקער־לאך, האב איך אריינגעטאן די האנט אין הייס וואסער... (וויינט).

איטעלע:

האסטו זיך אפגעבריט די האנט!

רייזעלע

(ווייזט־איר די אפגעבריטע האנט): עס טוט מיר אזוי וויי! עס קען נאך ווערן א בלאטער!

איטעלע

(מיט כעס): באצקעלע איז א שלעכטער יינגל...

בערעלע

(לויפט האסטיק אריין): וואס איז דא? וואס

ווײנט זי!

איטעלע

(שטארק דערגענומען מיט הרבנית צו רייזעלען):

זי האָט זיך אָפּגעבריט די האַנט.

בערעלע

(צו רייזעלען): אָפּגעבריט? ווײַז אַ קוק!

רייזעלע

(ווייזט אים די האַנט, זאָגט מיט טרערן אויף די אויגן):

ער האָט געזאָגט, אַז דאָרט ליגן פאַר מיר צוקער-לאַך... ער האָט מיך אָפּגענאַרט...

איטעלע:

זעסט דאָך, זי האָט זיך אָפּגעבריט.

בערעלע:

אָבער ווער האָט דיך אָפּגענאַרט?

איטעלע:

ווער? באַצקעלע... אַ שלעכטער יונג, מען קען פון אים נישט אויסהאַלטען!

רייזעלע

(מיט כעס): געבליבן אז מיר זינגען געזאנגען, האט ער אונז אנידערגעלייגט א שטעקן אונ־טער די פיס...

איטעלע

(פאלנ־אריין אין די רייד): וועלן מיר ביידע אנידערגעפאלן...

בערעלע

(שאקלט מיטן קאפ): דאס איז א חברה־מאן... שוין איין מאל א שטיפער...

2־טע סצענע.

דוזעלבע און מאירל.

(עס הערט זיך קולות הינטערן בינע): לאז מיך! לאז מיך אפ! (עמיצער נעמט האסטיק צו־שפן די טיר און שטופט אריין מאירלס קאפ, איינגעוויקלט אין א גרויסער פאטשיילע, די הענט אויף הינטן פארבונדן מיט א האנטעך).

אלע קינדער

(שרייען אויף א מאל): אוי, מאירל! מאירל!
(רינגלען אים ארום און וויקלען אים אפ).

מאירל

(וויינט מיט א פארשטיקטער שטים): ער האט מיך געכאפט, ער האט מיך געבונדן! ווער, וואס ער האט געטאן...

בערעלע

(רוהיק): האסטו זיך נישט באדארפט
לאזן!

מאירל

(שוין צו'אפגעריקלטער): אבער כר איז אזוי
גצוונט!

רייזעלע:

מאירל איז דאך קלענער פאר באצ־
קעלטן!

איטעלע

(ענערגיש): מאירל, פארוואס שווייגן מיר
אים? מען מאר אים נישט שווייגן!

מאירל

(מיט בכעס): וועל איך אנשיקן יאנגלאך
...ויף אים!

בערעלע:

גיי מיט דיינע יאנגלאך! איך קען אים
אליין אנקלאפן די ביינער!

איטעלע

(ווייך): קינדער, שלאָגן אים — דאָס נישט!
ער איז דאָך אַמאָל א גאַנס!

מאירל:

נו, איז וואָס, דאַרף ער מיך בינדן!

רייזעלע

(הויבט ווידער איף איר אַבגעבראָכענע האַנט): און מיך דאַרף ער אָפּברעכן די האַנד?..

בערעלע

(כּיַת): מען מוז אים אַנלערנען!

איטעלע:

און אַז דער פֿאָטער וועט קומען צופֿאָרן, וואָס וועט ער זאָגן?

מאירל:

נאָ ואָל זיך דיין יינגעל נישט שלאָגן...

איטעלע:

אָבער דער מאַמעשי זאָגט, אַז ער האָט

װײַטער אַ גוט קעפּל!

רײזעלע

(אומעטיק): און די מאַמעשי האָט עס אויך געזאָגט!

מאירל

(מיט פאַרדרוס): כאָטש ער שרײַט, װאָס צו װילן...

בערעלע:

נײן, מע טאָר אים נישט פאַרשװײַגן...

איטעלע

(נאַכגעביק): פאַרשװײַגן נישט, אָבער נישט שלאָגן!

בערעלע:

מיר װעלן שױן געפינען עפּעס אַן עצה צו אים...

מאירל:

פאַרװאָס װאָלט מיר אים דאָס שענקען? ער מעג אונז אַ שלאָגן!

בערעלע:

איך וועל אים שוין ווייזן, ווי אזוי צו שפּיבן.
ער וועט מיך שוין געדיינקען...

רייזעלע:

בערעלע, לאָמיר אים איך פארבינדן
א היטער די הענט...

בערעלע:

שרעק זיך נישט, ער וועט שוין באקו-
מען זיין חלק...

3־טע סצענע.

דיזעלבע און שלמהלע, דערנאָך כּאַצקעלע.

(אין דער טיר, וואָס צום הויף, באַווייזט זיך שלמהלע. ער וויינט. דאָס פּנים איינגעשמירט אין רויטן און גרינעם פאַרב. אויפן ברוסט, אויפן רוקן און אויף די אָרבל זענען אים צוגעקלעפּטע דרייקאַנטיקע שטי· קער פּאַפּיר. אין האָר שטעקן אים לאַנגע פעדער· עס·איז זייער קאָמיש).

שלמהלע,

(דערנענטערט זיך, רייבט די אויגן, וויל וויינען)
זעט, וואָס כּאַצקעלע האָט מיר געמאַכט!

– די קינדער

(רינגלען אים אַרום, באַקוקן אים פון אַלע זייטן).

איטעלע

(ענערגיש): מיר וועלן אים דאָס נישט שענקען!...

רייזעלע

שלמהלע, וואס טוט דיר וויי?

שלמהלע

(האלב-וויינענדיק): עס טוט מיר נישט וויי,
אָבער עס איז מיאוס!

מאירל:

ווען האָט ער דיר עס געמאכט?

בערעלע:

למאי האָסטו זיך געלאָזן?

שלמהלע

(נעבעכדיק): אז איך האָב נישט קיין כוח!

בערעלע:

ע, ביסט א שוואך יינגל...

מאירל

(קריגט איבער בערעלען): א שוואך יינגל...
פרוב זיך אַהייבען מיט אים, וועסטו זען...

רייזעלע:

ער איז אזא שמארקער!

איטעלע

(אנטשלאסן): אָבער מיר װעלן אים אלץ שווייגן?

(מיטאמאל ווערן אלע קינדער אנטשוויגן. עס דערהערט זיך א קלאפעריי און א פייפעריי. לאצקעלע לויפט-אריין רייטנדיק אויף א לאנגער קאר-באַרשט, מיט א בייטש אין האנט. אויפן קאפ טראגט ער א גרויסן דרייקאנטיקן קאפעליוש פון רויטן, געלן און גרינעם פאפיר).

לאצקעלע

(רייט שטיפעריש ארום איבער דער גאנצער בינע, זינגט א לידל און שרייט): מאכט א װארע! מאכט א װארע! טא-טא-טא-טא! טא-ראַ-טא! טא-טא-טא!..

די קינדער

(קוקן זיך ארום מיט ברייט אויפגעריסענע אייגלעך און שווייגן).

בערעלע

(גיט זיך א ריס פון ארט, יאגט אים נאך,

פרובט אים לאַפּן): דאָסמאָל וועט זיך שוין פון מײַנע הענט נישט אַרױסדרײען, דו חברה־מאַן!...

כאַצקעלע

(וואָרפט אַרונטער דעם בײַטש אינמיטן אָרײַנטלאַפן אַרויס פון קעשענע א הויפן קאָלירטע פּאַפּיר לאָך און טוט זיי פאַנאַנדער איבער די קינדער. עס הערט אַ רעגן פון קאָלירטע פּאַפּירלאָך. באַלד דערויף שטעלט ער אַרויס אַ צונג און שרײַט): איך לאַך פון דײַן היטעלעס ווער קאָן מיר דאָ עפּיס טאָן!...
(פאַרשווינדט ריכטיק איבן קערבאַרשט. בערעלע לויפט אים נאָך).

רייזעלע

(טרייסלט־אָפּ דעם קאָפּ פון די פּאַפּירלאָך): קינדער, איך האָב זיך דערשראָקן!...

שלמהלע

(אַנטציקט): האָט איר אָבער געזען, ווי גוט ער רײַט!

מאירל:

איך קען בעסער פאַר א ם!

איטעלע

(פּלוצלינג): וואָס שטייט איר? קומט, לאָמיר דערציילן דער מאַמעשי! (נעמט זיך פאַר די הענט און גייען צורים).

4־טע סצענע.

פֿריער בערעלע נאָכדעם כאַצקעלע, מאירל,
רייזעלע, שלמהלע, איטעלע.

(אַ שטימע הינטער דער בינע).

בערעלע

(גייט אריין פֿאַרמאַטערט, זעצט זיך אַוועק, ווישט דעם שטערן): פֿון די הענט איז ער מיר פֿאַרפֿאַלן געוואָרן! איך מוז זיך מיט אים אָפּרעכענען! (קליינע פּויזע, הערט זיך צו): כאַ! ער גייט. (לויפֿט געשווינד אַריין אין קליידער־שראַנק, פֿאַרמאַכט זיך).

כאַצקעלע

(אין דעם זעלבן קאַפּעליוש, פֿאַרדרייט אין אַ זייט, דאָס פּנים צעפֿלאַמט פֿון שטיפֿן, די הענט פֿאַרלייגט אויף הינטן): ווי די מייז זינען זיי זיך צולאָפֿן !...

(לאכם). וואס טוט מען קעגן איצט! איך האב ליב צו שפיפן! (לויפט באלד ארויס).

בערעלע

(עפנט פאמעלאך די טיר פון קליידער-שראנק, קוקט ארויס): איך האב מיך אפילו געוואלט אפ-רעכענען מיט אים, אבער לאמיר בעסער אפווארטן. שא, ער גייט צוריק! (באהאלט זיך ווידער).

לאצקעלע

(קומט אריין מיט א גרויסן קויש האלץ, זינגט): טידל-לידל, טידל-לידל, טידל-לידל — באם!... אט וועל איך אייך מאכן אויסבעטן די בע-טעלאך. אוי, די בעטעלאך, אוי, די וויכינקע, אוי, די שיינינקע!.. (נעמט-אראפ די קאלדרעס, די ליילעכער פון צוויי בעטלאך לייגט פונאנ-ער דאס האלץ און באדעקט זיי מיט די קאלדרעס, רעדט ווייך): העלצעלאך, העלצע-לאך, גוט גוט נאכט אייך זיין! זאלט ווארים ווערן אייך זיין!.. (הערט זיך פליצלינג צו). אבער די קענען נאך אנקומען! מען דארף מאכן פליטה!.. (לויפט-ארויס).

בערעלע

(שפרינגט אריס פון קליידערשאנק): װארט,
חברהמאן! איך האב אלץ געזען! היינט
װעסטו זיך פאר אלץ באצאלן!

(עס קומען אריין: איטעלע, מאירל,
רײזעלע, שלמהלע).

מאירל

(צו בערעלען): נו, האסט אים געכאפט?

רײזעלע:

מיר האבן אלץ דערציילט דער מא-
מעשי!

איטעלע:

די מאמעשי זאגט, אז דער פעטער
װעט קומען, װעט ער זיך שוין אפרעכ-
נען מיט אים.

שלמהלע:

די מאמעשי זאגט, איך זאל אלץ דער-

ציילן זיין מאטעשי.

ריזעלע:

ער וועט שוין קריגן...

בערעלע:

איר שווייגט נאר, קינדער, ער וועט שוין האבן ביי מיר אליין קריגן! ער וועט שוין מיר האבן, דאכט זיך, צו געדיינקען...

איטעלע

(פרייליך): וואס וועסטו אים טאן?

מאירל:

נו, וואס וועסטו אים טאן?

בערעלע

(מיט נצחון): איך וועל איך באלד לעבעדיק ווייזן! (דעקט אפ די קאלדרעס, די קינדער דערזעען דאס האלץ).

אלע קינדער

(צוזאמען): אט א יונג א ביסל! די בעט·

לאך פארלייגט מיט האָלץ!...

מאַירל

(הייבט צו באַצקעלעט בעט, דעקט אָפּ): איך
ווייס, אין זין בעטל האָט ער נישט אריינגעלייגט
קיין האָלץ...

איטעלע:

צו וואָס זאָל ער אַרײַנלייגן האָלץ בײַ זיך
אין בעטל? ער האָט דאָך אַבי געוואָלט
אפטאָן!

בערעלע:

ער האָט געמיינט, אַז קיינער וועט נישט
וועלן מיר זיך צוקלאַפּן די קעפּ, וועט מיר
- וועלן זיך לייגן שלאָפן.

רייזעלע:

א ביטערער יונג...

איטעלע:

אבער מיר וועלן אים דאס נישט שענקען...

מאירל:

בערעלע, דו באַרימסט זיך. דאָך, אַז
דו וועסט זיך אָפּרעכענען מיט אים... וואָס
רעכענסטו זיך נישט אָפּ!..

בערעלע:

שווייגט א ווײַלע, ווײסט איר הערא

איטעלע:

וואָס שוין! —

בערעלע:

די ערשטע זאַך דאַרף מען אַלעס העלי-
צער א ייִנגלינג אין זיין בעט...

איטעלע:

(אנטציקט): אוי, ווי גוט! אַז כ'וועט וועט זיך
ליגן שלאָפֿן, וועט ער כאַפּן דעם גאַנצן קלאַפּ!

מאירל

און וואָס נאָך? —

רייזעלע:

זאָג, וואָס נאָך?!

בערעלע:

אבער אז איר ווערט טומלען, ווערט גאר נישט זיין! איר טוט אלץ, וואס איך וועל איך הייסן, און שווייגט!

איטעלע:

נו, גוט, מיר וועלן שווייגן...

בערעלע

קלייבט צונויף די העלצער און לייגט זיי אריין אין לאצקעפּלעס בעטל.

(אלע קינדער קוקן זיך איבער. נאָכדעם טראָגט מען די העלצער צו לאצקעפּלעס בעטל. בערעלע לייגט זיי אים אינם בעטל אזוי, אז מען זאל נישט דערקענען, באַצייט זיי מיטן ליי־לעך, קלאפּט אים דעם קישן און גרייט־צו דאס בעטל צום שלאפן).

איטעלע

(מאַכנט אויף אין פּוס): דער מזיק וועט
שוין כאַפּן דעם גוטן קלאַפּ...

מאירל:

ער מיינט, אז ער מעג אלץ טאָן אין
מיר -- נאַרישט. זאָל ער אויך וויסן, אז
מיר קאָנען זיך אָפּרעכענען מיט אים...

די דינסט

(קומט-אריין מיט א גרויסן טאַץ אין דער האַנט
אויפן טאַץ – גלעזער מילך און ברויט מיט פּי־
טער): קינדער, עסט אַפּ גיכער און גייט
שלאָפֿן. עס איז שוין שפּעט. די מאַמעשי
האָט געזאָגט, אַז איר האָט שוין לאַנג באַדאַרפֿט
שלאָפֿן... (אָפּ).

קאַצקעלע

(שפּרינגט - אריין אויף איין פֿוס, זינגט)
איינדל - ביינדל, צוקערשטיינדל... בראָם
דראָם - מראָם, טאַראַ - טאַראַ - טאַראַ - ראַראַ-

ראָט!.. (שמעקט-אים א צונג, מאַכט זיך שטור און
נים מאַרגלען א קניפּ פאַרן עלנבויגן). שרעק זיך
נישט מאַיידל, שרעק זיך נישט. איך האָב
דיר בלויז א קליין קניפּעלע געטאָן... (לאַכט

(די קינדער שפּילן און זעצן זיך עסן. ד
מיידעלעך הילף לאָבן און דאַלבען זיך אײַן)

איטעלע:

באַצקעלע, פאַרוואָס עסטו נישט?

באַצקעלע

(גייט-אים אַנטקעגן צוטער אין מאַכט זיך
פאַר א הינקעדיקן, זינגט מיט איין אטעם): פורן
פורן, פורן קאָרן, באַרג - אַרויף, באַרג-
אַראָפּ!... פורן פאָרן, פורן קאָרן, באַרג-
אַרויף, באַרג - אַראָפּ!... בעקערעלע האָט א
גרויסן קאָפּ... מאַיידל האָט א נאָז, ווי א
הונאָס... און איטעלע האָט נישט קיין צאָפּ
און רינגעלע ווערט-אים ווי א מאָפּ.. (בלייבט
בלייבן שטיין). עסן וויל איך נישט. שלאָפן

וויל איך. (לויפט האסטיק צום בעטל, פאלט א
רויף אויפן בעטל, ווי א שטיין און ציקלאפט זיך
לאפט זיך ביי דער זייט, קוקט זיך ארום, הויבט
אויף דעם קאפ און נעמט ווינקען מיט איין אויגל
צו די קינדער): ע, חברה, איר האט גאר
כיר אפגעטאן!...

די קינדער

(אלע צוזאמען שטייען ארום א הייך אין הויל
ליק נעבעלטער, אטעלע לאפט זיך ביי די זייטן
מאירל פאטשט מיט די הענט, רייזעלע שפרינגט
איבערן צימער, בערעלע ציט ארום די נאז). —

באצקעלע

שפרינגט-אראב פון בעטל, כאפט ארום די
העלצער פון אונטערן לײלעך): איך האב אייך
געוואלט אפטאן, האט איר גאר מיר אפ-
געטאן... זעט איר, איך האב נישט צו אייך..
מיר ארט עס נישט. איך האב ליב א
פריילאך שפיל. היינט בין איך ארייננעפאלן...
נו, מילא, איז איך קיין ביז נישט...

(מאכט זיך פאר א הינטערטיקן, וואַרפט-אַרויס מיט איין אָטעם): פורן פאָרן, פירן קאָרן, באַרג אַרויף, באַרג אַראָפּ!.. (וואַרפט אַראָפּ די העלצער אויף דער פּאָדלאָגע).

בערעלע:

אבער, באַצקעלע, מיר האָבן דיך אַנגעלערנט, אי־אָז...

באַצקעלע:

איז וואָס?... איך בין גאָרנישט ברוגז. די וואָלסט אודאי, ברוגז געוואָרן...

איטעלע

(פּליצלונג): קינדער, לאָמיר, לאָמיר כאַפּן א טענצל פון שלאָף. באַצקעלע איז א וואויל יינגעלע. ער איז א שטיפער, אָבער ער וויינט נישט. א מחיה צו שטיפן מיט אים..

אלע קינדער

(די קינדער כאַפּן זיך פאר די הענטלאך און גייען

(א ריידל, טופן שטארק מיט די פיס דאס
פריילעך מיט די קעפלאך און זינגען).

באצקעלע, באצקעלע,
שפיל אונז א קאזאצקעלע...
און מיר באדרייען זיך א קאפ:
קינדער נישט שלאפן...
(די קינדער פארענדיקן פריילעך דעם טאנץ)

פארהאנג.

Księgarnia „K U L T U R A"

Warszawa, Dzika 13.

ביכער־האנדלונג „קולטור"

ווארשא, דזשיקא 13